

”כי תזריע“?

החיא, הדרשה מהפסוק הזה באה לומר, דאפילו לא ילדה אימו אלא דבר נימוח כעין שהזריעה אימו, גם כן היא טמאה לידה.

ורבי שמעון, מאי טעמיה? למה הוא דרש כך את הפסוק, ולא כפי שפירשו רבנן?

אמר ריש לקיש: אמר קרא ”ואם נקבה תלד וטמאה שבועיים“, ואפשר לכתוב ”ואם נקבה וטמאה שבועיים“, כי זה המשך לפסוק ”ואשה כי תזריע, וילדה זכר“, ולומדים מה”תלד“ המיותר, לרבות לידה כל דהו של יוצא דופן.

ודנה הגמרא: ורבנן, מה הם לומדים מה”תלד“ המיותר?

ומבאר הגמרא: האי ”תלד“ מבני ליה לרבות טומטום, שיש לו עור בשר המכסה את האבר שלו, ואי אפשר להכיר אם הוא זכר או נקבה. ואנדרוגינוס, שיש לו גם סימני זכר וגם סימני נקבה, ויש ספק לחכמים אם הוא זכר או נקבה⁽⁴⁾.

דמלקא דעתך אמינא, כיון שבקרא ”זכר ונקבה“ בתיב, שמא דווקא לידת זכר ודאי או נקבה ודאית מטמאים את היולדת בטומאת לידה, ולא טומטום ואנדרוגינוס⁽⁵⁾.

בבית החיצון של הרחם אחרי שכבר נחשב שהיתה לידה. ולכן לא צריך פסוק שולד נימוח נחשב לידה.

4. הקשה הריטב”א, בשביל מה צריך פסוק לרבות טומטום ואנדרוגינוס? והרי לגבי אנדרוגינוס הסתפקו חכמים מה דינו, אם יש לו דין של זכר או של נקבה, וכלפי שמיא גליא מה דינו של האנדרוגינוס.

ותירץ, שכאן ריבה הכתוב שאנדרוגינוס דינו כזכר או כנקבה, אלא שלא היה ברור לחכמים איך לדרוש הפסוק, האם האנדרוגינוס הוא באמת זכר או נקיבה.

ובטומטום מרבה הפסוק שיש הלכה מסיני שאם אנחנו לא יכולים להכיר אם זה זכר או נקבה, טמאה אימו בטומאת לידה, גם של זכר וגם של נקבה.

5. הקשה החזון איש [סימן קט”ז סק”ג] מה היתה ההוה אמינא למעט טומטום ואנדרוגינוס? הרי הגמרא לעיל מרבה אפילו נימוח כעין שהזריעה אימו טמאה לידה. ודבר נימוח ודאי

”אשה כי תזריע“ שרק לידה דרך מקום שמזריעה מטמאת, מנין הם לומדים את הדין שלידת ולד נימוח גם נחשבת לידה? ותירץ, שרבנן סוברים שולד נימוח יש עליו שם של ולד גמור לכל דבריו, ולא צריך לכך פסוק. ומביא ראיה לדבריו ממה שלמדנו [לעיל כו א] מחלוקת רבנן ורבי שמעון אם ולד שנימוח מטמא את הבית, ושם אין פסוק, ורבנן לשיטתם שאפילו בלי פסוק יש עליו שם של ולד מטמא את הבית ככל ולד שמת, ורבי שמעון לשיטתו, שזה חידוש לומר שיש עליו שם של ולד, וצריך פסוק לחדש כזה דבר, ולכן, לגבי לטמאות את הבית, שאין לנו שום פסוק, אין עליו שם של ולד, ואינו מטמא את הבית.

התוספות והרמב”ן והר”ן תירצו מזה שלא כתוב ’אשה כי תבעל וילדה’, והייתי יודע שלידה זה במקום שהיא נבעלת, אלא כתוב אשה כי תזריע, יש כאן עוד לימוד, לומר, שאפילו ולד שנימוח כעין שהזריעה, גם הוא מטמא לידה.

התוספות [לעיל יח א ד”ה שליא] מתרצים, שלרבנן אכן אין מציאות של שליא בלי ולד של קיימא, ומה שמוצאים את הולד נימוח, זה אירע